

**Prawo zobowiązań -
część ogólna.
System Prawa
Prywatnego. Tom 6**
Wydanie 3.

Spis treści

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XIX
Rozdział I. Odpowiedzialność odszkodowawcza	1
§ 1. Odpowiedzialność odszkodowawcza – uwagi ogólne	8
I. Istota i względny charakter odpowiedzialności odszkodowawczej	8
II. Stosunek odpowiedzialności odszkodowawczej do odpowiedzialności prawnej i cywilnej	9
III. Rozwój odpowiedzialności odszkodowawczej	14
IV. Typy odpowiedzialności odszkodowawczej	18
V. Reżimy odpowiedzialności odszkodowawczej	21
VI. Struktura oraz zakres stosowania przepisów KC o odpowiedzialności odszkodowawczej	30
VII. Przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej	31
VIII. Poszkodowany	35
IX. Zasady odpowiedzialności odszkodowawczej	50
X. Wpływ zasady odpowiedzialności odszkodowawczej na rozmiar odszkodowania	66
XI. Funkcje odpowiedzialności odszkodowawczej	70
§ 2. Pojęcie i rodzaje szkody	77
I. Ogólne pojęcie szkody	77
II. Szkoda majątkowa i niemajątkowa	93
III. Szkoda jako naruszenie – szkoda jako skutek naruszenia	98
IV. Szkoda na mieniu i szkoda na osobie	101
V. Postaci szkody majątkowej	106
VI. Straty	114
VII. Utracone korzyści	120
§ 3. Ustalenie rozmiaru szkody prawnie relewantnej	125
I. Związek przyczynowy	125
II. Obiektywne bądź subiektywne kryteria ustalenia rozmiaru szkody	150
III. Wpływ systemu danin publicznych na rozmiar szkody prawnie relewantnej	156
IV. Czas i miejsce miarodajne dla ustalenia rozmiaru szkody	158
V. Szkoda obecna i szkoda przyszła	161
VI. Wyrównanie korzyści z uszczerbkiem	163
VII. Ciężar dowodu istnienia i rozmiarów szkody. Zastosowanie art. 322 KPC	174
§ 4. Naprawienie szkody	177
I. Sposoby naprawienia szkody	177
II. Wybór sposobu naprawienia szkody	182
III. Przywrócenie stanu poprzedniego	184
IV. Naprawienie szkody w pieniądzu	186
§ 5. Czynniki wpływające na wysokość odszkodowania	189
I. Uwagi wprowadzające	189
II. Przyczynienie poszkodowanego	190

III. Ustawowe modyfikacje zasady pełnego odszkodowania	201
IV. Umowne odstępstwa od zasady pełnego odszkodowania	205
V. Sądowe miarkowanie odszkodowania	210
VI. Ustalenie odpowiedzialności za szkodę przyszłą	211
Rozdział II. Bezpodstawne wzbogacenie	213
§ 6. Bezpodstawne wzbogacenie jako źródło zobowiązania	217
I. Uwagi wprowadzające	217
II. Wokół rozumienia obowiązku zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia ..	224
III. Teoretyczne uzasadnienie funkcji zobowiązania do zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia	229
IV. Właściwość prawa polskiego	234
V. Wybrane zagadnienia procesowe	237
VI. Systematyka rozważań szczegółowych	239
§ 7. Brak podstawy prawnej wzbogacenia jako przesłanka powstania obowiązku zwrotu	241
I. Brak podstawy prawnej wzbogacenia	241
II. Brak podstawy prawnej wzbogacenia w regulacjach szczegółowych ..	245
III. Artykuł 405 KC jako samodzielna podstawa oceny braku podstawy prawnej wzbogacenia	253
§ 8. Stan wzbogacenia jako przesłanka powstania obowiązku zwrotu ..	260
I. Wzbogacenie kosztem zubożonego	260
II. Stan wzbogacenia	261
III. Zubożenie	265
IV. Związek między zubożeniem a wzbogaceniem	267
§ 9. Kwestia subsydiarności obowiązku zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia oraz dopuszczenia zbiegu roszczeń	269
I. Niejednolite stanowiska doktryny w kwestii subsydiarności	269
II. Kwestia subsydiarności lub zbiegu na tle konkretnych wypadków ...	275
§ 10. Roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia	295
I. Przedmiot roszczenia	295
II. Podmiot zobowiązany do zwrotu korzyści	308
§ 11. Wygaśnięcie obowiązku zwrotu po ustaniu stanu wzbogacenia ...	313
I. Specyfika obowiązku zwrotu	313
II. Następczy brak korzyści	314
III. Dobra wiara przy wyzbywaniu się korzyści	317
§ 12. Specyfika obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia	326
I. Nienależność świadczenia	326
II. Spełnienie świadczenia	329
III. Klasyfikacja nienależnych świadczeń	331
IV. Wyłączenia obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia	343
§ 13. Przepadek świadczenia spełnionego za dokonanie czynu zabronionego lub w celu niegodziwym	352
I. Uwagi wprowadzające	352
II. Penalny charakter przypadku świadczenia	354
III. Przesłanki orzeczenia o przypadku świadczenia	356
Rozdział III. Czyny niedozwolone	359
§ 14. Ogólna charakterystyka odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych	368
I. Ograniczenie zakresu rozważań	368
II. Istota odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych	369
III. Czyn niedozwolony jako zdarzenie rodzące stosunek odszkodowawczy	371

IV. Struktura stosunku zobowiązaniowego wynikającego z czynu niedozwolonego	373
V. Odpowiedzialność z tytułu czynów niedozwolonych a inne rodzaje odpowiedzialności odszkodowawczej	375
VI. Systematyka zdarzeń rodzących odpowiedzialność deliktową	377
VII. Przesłanki i zasady odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych	381
VIII. Funkcje deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej	390
§ 15. Odpowiedzialność za własne czyny	397
I. Generalna reguła odpowiedzialności – zagadnienia ogólne	397
II. Zachowanie człowieka jako zdarzenie rodzące odpowiedzialność odszkodowawczą	402
III. Obiektywna nieprawidłowość postępowania	408
IV. Wina	440
V. Współodpowiedzialność za szkodę	458
§ 16. Odpowiedzialność za wykonawcę powierzonych czynności	468
I. Uwagi ogólne	468
II. Odpowiedzialność za podwładnego	474
III. Ogólna reguła odpowiedzialności za wykonawcę powierzonych czynności	483
§ 17. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez małoletniego lub niepełnoletniego	487
I. Podstawy prawne odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez osoby pozostające pod nadzorem	487
II. Artykuł 427 KC jako podstawa odpowiedzialności	491
III. Odpowiedzialność szkół, placówek opiekuńczo-wychowawczych i innych jednostek organizacyjnych zobowiązanych do nadzoru	517
IV. Odpowiedzialność za nienależyte sprawowanie nadzoru nad sprawcą szkody działającym z rozeznaniem	523
V. Odpowiedzialność odszkodowawcza sprawcy działającego bez rozeznania (art. 428 KC)	525
VI. Postulaty <i>de lege ferenda</i>	527
§ 18. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez zwierzęta	531
I. Uwagi wprowadzające	531
II. Ogólna charakterystyka regulacji odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez zwierzęta w prawie polskim	532
III. Zwierzęta objęte odpowiedzialnością z art. 431 KC	535
IV. Podmiot odpowiedzialny za szkodę spowodowaną przez zwierzę	537
V. Wyrządzenie szkody przez zwierzę	541
VI. Okoliczności wyłączające odpowiedzialność; ciężar dowodu	545
VII. Odpowiedzialność na zasadzie słuszności	546
VIII. Dozwolona samopomoc – wzmianka	548
IX. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez zwierzęta w stanie wolnym	548
§ 19. Odpowiedzialność za wyrzucenie, wylanie lub spadnięcie przedmiotu z pomieszczenia	551
I. Ogólna charakterystyka odpowiedzialności przewidzianej w art. 433 KC	551
II. Podmiot odpowiedzialny za szkodę	555
III. Zdarzenie wyrządzające szkodę	558
IV. Okoliczności uchylające odpowiedzialność przewidzianą w art. 433 KC	564
V. Wnioski <i>de lege ferenda</i>	568

§ 20. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez zawalenie się budowli	569
I. Charakter prawny i konstrukcja odpowiedzialności uregulowanej w art. 434 KC	569
II. Samoistny posiadacz budowli jako podmiot odpowiedzialny	572
III. Budowla i jej części w rozumieniu art. 434 KC	580
IV. Szkada jako skutek zawalenia się budowli lub oderwania się jej części	586
V. Brak utrzymania budowli w należytym stanie oraz wada w budowie ..	589
VI. Uchylenie się od odpowiedzialności przewidzianej w art. 434 KC ...	593
§ 21. Odpowiedzialność za szkody spowodowane przez przedsiębiorstwo wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody (art. 435 KC)	597
I. Ogólna charakterystyka odpowiedzialności uregulowanej w art. 435 KC	597
II. Podmiot odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez ruch przedsiębiorstwa	603
III. Przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 435 KC	606
IV. Ruch przedsiębiorstwa jako przyczyna szkody	609
V. Okoliczności wyłączające odpowiedzialność prowadzącego przedsiębiorstwo	611
VI. Przepisy szczególne jako podstawa odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez ruch przedsiębiorstwa	625
§ 22. Odpowiedzialność za ruch pojazdu mechanicznego	628
I. Ogólna charakterystyka odpowiedzialności	628
II. Posiadacz pojazdu jako podmiot odpowiedzialny	634
III. Mechaniczny środek komunikacji w rozumieniu art. 436 KC	639
IV. Ruch mechanicznego środka komunikacji jako przyczyna szkody	644
V. Okoliczności uchylające odpowiedzialność z art. 436 § 1 KC	649
VI. Odpowiedzialność posiadacza pojazdu oparta na zasadzie winy (art. 436 § 2 KC)	656
VII. Obowiązkowe ubezpieczenia komunikacyjne – zwięzła charakterystyka	661
§ 23. Umowna modyfikacja deliktowego stosunku odszkodowawczego	665
I. Uwagi wstępne	665
II. Ograniczenia wynikające z art. 437 KC	666
III. Dopuszczalność uprzedniego wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności wynikającej z innych podstaw prawnych niż art. 435 i 436 KC	667
IV. Umowna ingerencja stron w już istniejący deliktowy stosunek odszkodowawczy	668
§ 24. Artykuł 439 KC jako podstawa odpowiedzialności prewencyjnej ..	671
I. Ogólna charakterystyka odpowiedzialności prewencyjnej z art. 439 KC	671
II. Przesłanki odpowiedzialności przewidzianej w art. 439 KC oraz zasada leżąca u jej podstaw	675
III. Zakres podmiotowy regulacji przewidzianej w art. 439 KC	685
IV. Treść roszczenia wynikającego z art. 439 KC	690
V. Roszczenie z art. 439 KC a inne cywilnoprawne środki prewencyjne ..	694
§ 25. Wielość podmiotów odpowiedzialnych za tę samą szkodę	700
I. Odpowiedzialność solidarna z art. 441 § 1 KC i odpowiedzialność <i>in solidum</i>	700
II. Roszczenia regresowe w stosunkach między dłużnikami solidarnymi ..	704

III. Rozliczenia zwrotne między osobami odpowiadającymi za szkodę <i>in solidum</i> – wzmianka	710
§ 26. Zbieg roszczeń	711
I. Uwagi wstępne	711
II. Zbieg deliktowego roszczenia odszkodowawczego z roszczeniem o naprawienie szkody wyrządzonej wierzycielowi przez dłużnika	712
III. Wyłączenie zbiegu roszczeń wynikające z treści uprzednio istniejącego zobowiązania	716
IV. Zbieg roszczeń z art. 415–449 KC oraz roszczeń odszkodowawczych przewidzianych w art. 4491–44911 KC – wzmianka	720
§ 27. Przedawnienie	720
I. Nowe uregulowanie przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym – art. 4421 KC	720
II. Regulacja z art. 442 KC a ogólne zasady przedawnienia roszczeń majątkowych z art. 117 i n. KC	722
III. Ogólna charakterystyka przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wynikłej z czynu niedozwolonego	725
IV. Przedawnienie uregulowane w art. 4421 § 1 KC	725
V. Przedawnienie roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym noszącym znamiona przestępstwa	727
VI. Przedawnienie roszczeń deliktowych o naprawienie szkody na osobie	728
VII. Wstrzymanie końca biegu przedawnienia biegnącego w stosunku do poszkodowanego będącego osobą małoletnią – wzmianka	732
§ 28. Szczególne zasady naprawienia deliktowej szkody na osobie	732
I. Uwagi wstępne	732
II. Naprawienie majątkowej szkody na osobie doznanej przez bezpośrednio poszkodowanego	734
III. Naprawienie szkody niemajątkowej	751
IV. Szkody prenatalne – wzmianka i odesłanie	778
V. Roszczenia odszkodowawcze w przypadku śmierci poszkodowanego .	780
VI. Dziedziczność i zbywalność roszczenia o naprawienie szkody na osobie	797
§ 29. Naprawienie szkody poniesionej w cudzym interesie (art. 438 KC)	800
I. Charakter prawny odpowiedzialności przewidzianej w art. 438 KC ...	800
II. Przesłanki odpowiedzialności z art. 438 KC	803
III. Naprawienie szkody doznanej przez osobę poświęcającą swoje dobra majątkowe	806
IV. Stosunek art. 438 KC do innych przepisów	807
Rozdział IV. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej	809
§ 30. Uwagi ogólne	812
§ 31. Uwagi ogólne dotyczące odpowiedzialności za szkody wyrządzone przy wykonywaniu władzy publicznej po nowelizacji KC dokonanej ustawą z 17.6.2004 r.	816
§ 32. Ogólna formuła odpowiedzialności za szkody wyrządzone niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej zgodnie z art. 417 KC	820
I. Przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej według art. 417 KC	820
II. Podmiotowy zakres odpowiedzialności	843
III. Wzajemna relacja przepisów art. 417 i 4171 KC	850

IV. Zasada odpowiedzialności za szkody wyrządzone niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej	852
§ 33. Szczególne, przewidziane w Kodeksie cywilnym, przypadki odpowiedzialności za szkody wyrządzone niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej (art. 4171 KC)	854
I. Odpowiedzialność za wydanie niezgodnego z prawem aktu normatywnego (art. 4171 § 1 KC)	854
II. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną niezgodnym z prawem prawomocnym orzeczeniem lub ostateczną decyzją (art. 4171 § 2 KC)	864
III. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną niewydaniem orzeczenia lub decyzji (art. 4171 § 3 KC)	892
IV. Odpowiedzialność za zaniechanie legislacyjne (art. 4171 § 4 KC)	910
§ 34. Oparta na zasadzie słuszności odpowiedzialność za szkody wyrządzone zgodnym z prawem wykonywaniem władzy publicznej (art. 4172 KC)	918
§ 35. Wybrane, pozakodeksowe przypadki odpowiedzialności za szkody przy wykonywaniu władzy publicznej (art. 421 KC) ...	922
I. Uwagi ogólne dotyczące treści i znaczenia art. 421 KC	922
II. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez komornika przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności	925
III. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone niesłusznym skazaniem i wykonaniem kary, niesłusznym zastosowaniem środka zabezpieczającego, a także niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem lub zatrzymaniem (art. 552 i n. KPK)	926
IV. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone wskutek niemożności zwrotu rzeczy objętych przepadkiem w razie uchylecia orzeczenia o przepadku lub darowania tej kary (art. 192 KKW)	931
V. Odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie ustawy z 23.2.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego	932
VI. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone osobom trzecim przez funkcjonariuszy państwowych przy wykonywaniu obowiązków służbowych	933
VII. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za straty majątkowe poniesione wskutek ograniczenia wolności i praw człowieka oraz obywatela w czasie stanu nadzwyczajnego	934
VIII. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody poniesione przez przedsiębiorcę na skutek przeprowadzenia czynności kontrolnych z naruszeniem prawa w zakresie kontroli działalności gospodarczej ..	936
IX. Odpowiedzialność władzy publicznej za szkody wyrządzone niewykonaniem wyroku sądu administracyjnego	936
§ 36. Odpowiedzialność władzy publicznej za naruszenie międzynarodowego prawa publicznego	937
I. Uwagi wstępne	937
II. Odpowiedzialność państwa członkowskiego (polskich podmiotów prawa) za naruszenie prawa unijnego	939

III. Odpowiedzialność Unii Europejskiej i jej pracowników (funkcjonariuszy) za naruszenie prawa unijnego	958
IV. Odpowiedzialność państwa za naruszenie EKPCz	966
Rozdział V. Odpowiedzialność za produkt	973
§ 37. Uwagi wstępne	974
I. Pojęcie i cechy odpowiedzialności	974
II. Motywy przypisania odpowiedzialności	976
III. Ewolucja odpowiedzialności	977
§ 38. Ujednolicanie rozwiązań prawnych	985
I. Wprowadzenie	985
II. Konwencja Rady Europy	985
III. Konwencja haska	986
IV. Rozporządzenie Rzym II	987
V. Dyrektywa 85/374/EWG	989
§ 39. Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny	997
I. Uwagi ogólne	997
II. Podmioty odpowiedzialne	1001
III. Podmioty uprawnione	1007
IV. Produkt	1009
V. Wprowadzenie do obrotu produktu niebezpiecznego	1012
VI. Szkoda	1021
VII. Zasada odpowiedzialności	1023
VIII. Przesłanki zwalniające	1023
IX. Udział poszkodowanego	1031
X. Rozkład obowiązków dowodowych	1032
XI. Przedawnienie roszczeń	1034
XII. Zakaz wyłączania odpowiedzialności	1036
§ 40. Inne podstawy odpowiedzialności	1037
I. Odpowiedzialność za niewykonanie umowy na zasadach ogólnych ..	1037
II. Zasady ogólne odpowiedzialności deliktowej	1038
§ 41. Zbieg podstaw odpowiedzialności	1042
Rozdział VI. Wykonanie i skutki niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań	1045
§ 42. Struktura kodeksowej regulacji wykonania i niewykonania zobowiązań	1048
§ 43. Wykonanie zobowiązań przez spełnienie świadczenia	1060
I. Wykonanie zobowiązania	1060
II. Zarachowanie zapłaty w przypadku wielości długów	1096
III. Świadczenie do rąk osoby nieuprawnionej	1107
IV. Miejsce spełnienia świadczenia	1111
V. Termin spełnienia świadczenia	1119
§ 44. Skutki niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań ..	1142
I. Zagadnienia wstępne	1142
II. Roszczenia pierwotne i wtórne – problem roszczenia o spełnienie świadczenia jako sankcji naruszenia zobowiązania oraz kwestia prawa dłużnika do spełnienia świadczenia	1143
III. Pojęcie niewykonania i nienależytego wykonania zobowiązania oraz kwalifikowane postaci naruszenia zobowiązania i ich skutki	1157
Rozdział VII. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania	1275
§ 45. Kształtowanie się koncepcji klauzuli <i>rebus sic stantibus</i>	1276
§ 46. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania (klauzula <i>rebus sic stantibus</i>) w prawie polskim	1287

I. Uwaga wstępna	1287
II. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania (klauzula <i>rebus sic stantibus</i>) w prawie polskim w świetle art. 269 KZ oraz w okresie poprzedzającym kodyfikację prawa cywilnego	1287
III. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania według Kodeksu cywilnego (stan prawny obowiązujący do 30.9.1990 r.). Próby skonstruowania ogólnej zasady uwzględniania wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania na podstawie postanowień Kodeksu cywilnego	1291
IV. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania po nowelizacji Kodeksu cywilnego z 28.7.1990 r.	1304
§ 47. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania w konwencji wiedeńskiej, prawie modelowym oraz praktyce międzynarodowego obrotu gospodarczego	1363
I. Uregulowanie wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania w konwencji wiedeńskiej	1363
II. Model przyjęty w PECL (art. 6:111) i DCFR (art. 1:110)	1364
III. Model przyjęty w Zasadach Międzynarodowych Umów Handlowych UNIDROIT	1366
IV. Adaptacyjne klauzule umowne	1367
Rozdział VIII. Przelew wierzytelności	1393
§ 48. Uwagi wprowadzające	1394
I. Pojęcie przelewu	1394
II. Odgraniczenie przelewu wierzytelności od innych instytucji	1395
III. Źródła regulacji przelewu	1396
IV. Funkcje przelewu	1397
V. Stosowanie przepisów o przelewie wierzytelności do przeniesienia innych praw	1398
§ 49. Przedmiot przelewu	1398
I. Problem	1398
II. Wierzytelność	1398
III. Wierzytelności, których przelew sprzeciwiałby się ustawie	1400
IV. Wierzytelności, których przelew sprzeciwiałby się właściwości zobowiązania	1401
V. Wierzytelności, których przelew sprzeciwiałby się zastrzeżeniu umownemu	1403
VI. Wierzytelności niewymagalne, wierzytelności z zobowiązań naturalnych, wierzytelności sporne	1406
VII. Wierzytelności przyszłe	1406
§ 50. Umowa przelewu	1411
I. Postaci umowy przelewu	1411
II. Kauzalność przelewu	1413
III. Treść umowy przelewu	1415
IV. Forma umowy przelewu	1416
V. Dodatkowe przesłanki przelewu	1419
VI. Uprawnienie do rozporządzenia. Nabycie wierzytelności od nieuprawnionego	1421
§ 51. Skutki przelewu	1423
I. Zakres uprawnień nabywanych przez cesjonariusza	1423
II. Szczególne problemy nabycia przez cesjonariusza wierzytelności przyszłych	1427
III. Obowiązki zbywcy wierzytelności wobec nabywcy	1429
IV. Ochrona dłużnika przelanej wierzytelności	1431

§ 52. Szczególne przypadki przelewu	1442
I. Przelew w celu inkasa	1442
II. Przelew w celu zabezpieczenia	1442
III. Przelew w miejsce wykonania	1445
IV. Przelew w celu zapłaty	1445
V. Faktoring	1445
Rozdział IX. Przejęcie długu i przystąpienie do długu	1447
§ 53. Zagadnienia wstępne	1449
I. Powstanie współczesnej konstrukcji zwalniającego (translatywnego) przejęcia długu	1449
II. Modele zmiany dłużnika we współczesnych systemach prawnych	1450
III. Zakres zastosowania przepisów Kodeksu cywilnego o przejęciu długu (art. 519–525 KC)	1451
IV. Przejęcie długu w projektach harmonizacji prawa zobowiązań w Unii Europejskiej	1453
§ 54. Długi podlegające zwalniającemu przejęciu	1457
I. Podstawowe cechy długów podlegających zwalniającemu przejęciu ..	1457
II. Umowne ograniczenia dopuszczalności przejęcia długu	1462
III. Ograniczenia dopuszczalności przejęcia długu z uwagi na treść świadczenia dłużnika	1463
IV. Długi wynikające z zobowiązań wzajemnych	1465
V. Długi naturalne oraz wynikające z wadliwej czynności prawnej	1466
§ 55. Umowa zwalniającego przejęcia długu	1468
I. Natura prawna przejęcia długu	1468
II. Podmiotowe konfiguracje umowy przejęcia długu	1473
III. Forma umowy przejęcia długu	1489
§ 56. Skutki prawne przejęcia długu	1490
I. Zakres następstwa prawnego przejemcy w dług	1490
II. Zasada zachowania tożsamości zobowiązania po zmianie dłużnika	1495
III. Zarzuty przejemcy długu przeciwko wierzycielowi	1497
IV. Wpływ przejęcia długu na zabezpieczenia wierzytelności	1501
§ 57. Szczególne przypadki zwalniającego przejęcia długu	1507
I. Przejęcie długu przyszłego	1507
II. Przejęcie długu w zobowiązaniach solidarnych	1511
III. Przejęcie długów związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (art. 55 ⁴ KC)	1514
§ 58. Kumulatywne przystąpienie do długu	1517
I. Istota i funkcje kumulatywnego przystąpienia do długu	1517
II. Umowne kumulatywne przystąpienie do długu	1518
III. Ustawowe kumulatywne przystąpienie do długu	1527
Rozdział X. Wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela	1535
§ 59. Wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela – ogólny rys instytucji	1535
§ 60. Przesłanki wstąpienia osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela	1537
I. Uwagi ogólne	1537
II. Ogólne przesłanki wstąpienia osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela	1538
III. Zapłata przez osobę trzecią długu, za który jest ona odpowiedzialna osobiście albo pewnymi przedmiotami majątkowymi	1540

IV. Zapłata długu przez osobę trzecią, której przysługuje prawo, przed którym spleciona wierzytelność ma pierwszeństwo zaspokojenia	1543
V. Zapłata długu przez osobę trzecią, która działa za zgodą dłużnika w celu wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela	1544
VI. Pozostałe przypadki, przewidziane przez przepisy szczególne	1545
§ 61. Skutki prawne wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela	1547
I. Uwagi ogólne	1547
II. Skutki prawne wskazane w art. 518 § 2 i 3 KC	1547
III. Analogiczne stosowanie przepisów o przelewie	1548
§ 62. Charakter prawny art. 518 KC	1552
Rozdział XI. Wygaśnięcie zobowiązań	1557
§ 63. Ogólna charakterystyka sposobów wygaśnięcia zobowiązania	1562
§ 64. Świadczenie w miejsce wykonania (<i>datio in solutum</i>)	1563
I. Pojęcie i konstrukcja prawna	1563
II. Skutki świadczenia w miejsce wykonania	1574
III. Odróżnienie od zbliżonych czynności prawnych	1578
§ 65. Potrącenie	1581
I. Charakterystyka ogólna	1581
II. Przesłanki potrącenia	1590
III. Oświadczenie woli potrącającego	1621
IV. Potrącenie dokonywane w związku z toczącym się postępowaniem sądowym	1632
V. Skutki potrącenia	1641
VI. Ograniczenia dopuszczalności potrącenia wynikające z przepisów ogólnych	1646
VII. Potrącenie w postępowaniu upadłościowym	1652
VIII. Potrącenie umowne	1661
§ 66. Odnowienie	1670
I. Pojęcie i konstrukcja prawna	1670
II. Przesłanki odnowienia	1671
III. Skutki odnowienia	1681
IV. Charakter prawny odnowienia i odróżnienie od zbliżonych czynności prawnych	1686
§ 67. Złożenie świadczenia do depozytu sądowego	1692
I. Miejsce regulacji	1692
II. Materialnoprawne przesłanki ważnego złożenia świadczenia do depozytu sądowego	1693
III. Postępowanie w sprawach związanych ze złożeniem do depozytu sądowego	1698
IV. Skutki złożenia świadczenia do depozytu sądowego	1700
§ 68. Zwolnienie z długu	1703
I. Pojęcie zwolnienia z długu	1703
II. Skutki zwolnienia z długu	1709
III. Charakter prawny zwolnienia z długu	1710
IV. Zwolnienie z długu a inne czynności prawne	1713
Rozdział XII. Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika	1717
§ 69. Akcja pauliańska i jej uzasadnienie	1720
I. Uwagi wstępne	1720
II. Rodowód akcji pauliańskiej i jej miejsce w porządku prawnym	1720
III. Uzasadnienie odpowiedzialności osoby trzeciej	1722

§ 70. Konstrukcja akcji pauliańskiej	1728
I. Wierzytelność będąca przedmiotem ochrony	1728
II. Czynność prawna będąca przedmiotem zaskarżenia	1732
§ 71. Obiektywna przesłanka akcji pauliańskiej	1743
I. Konstrukcja przesłanki	1743
II. Niewypłacalność	1745
III. Pokrzywdzenie wierzyciela	1750
IV. Związek między czynnością prawną a niewypłacalnością	1752
§ 72. Przesłanki subiektywne akcji pauliańskiej	1754
I. Świadomość pokrzywdzenia	1754
II. Postawa osoby trzeciej	1757
III. Przesłanki podmiotowe w przypadku pokrzywdzenia wierzycieli przyszłych	1759
IV. Przesłanki podmiotowe w przypadku działania organu osoby prawnej bądź przedstawiciela	1760
§ 73. Złagodzenie przesłanek subiektywnych	1761
I. Czynność dokonana z osobą pozostającą w bliskim stosunku z dłużnikiem – art. 527 § 3 KC	1761
II. Czynność dokonana z przedsiębiorcą pozostającym w stałych stosunkach gospodarczych z dłużnikiem	1763
III. Wzruszenie domniemań z art. 527 KC	1765
IV. Czynność, wskutek której osoba trzecia uzyskała korzyść bezpłatnie – art. 528 KC	1766
V. Darowizna – art. 529 KC	1769
§ 74. Sankcja dokonania czynności z pokrzywdzeniem wierzyciela	1771
I. Uwagi ogólne	1771
II. Bezskuteczność względna	1771
III. Dochodzenie bezskuteczności względnej	1772
IV. Zaspokojenie wierzyciela z majątku osoby trzeciej	1777
V. Upoważnienie przemienne osoby trzeciej – art. 533 KC	1779
§ 75. Szczególne przypadki zaskarżenia	1781
I. Akcja pauliańska a stosunki majątkowe małżeńskie	1781
II. Akcja pauliańska a zabezpieczenia wierzytelności	1783
§ 76. Akcja pauliańska a inne instytucje prawa cywilnego	1785
I. Wprowadzenie	1785
II. Przepisy szczególne regulujące akcję pauliańską	1785
III. Akcja pauliańska a instytucja przewidziana w art. 59 KC	1787
IV. Akcja pauliańska a pozorny charakter czynności prawnej	1789
V. Akcja pauliańska a odpowiedzialność kontraktowa	1791
Indeks rzeczowy	1793

[Przejdź do księgarni →](#)